

GENESIS

14

Abrams overwinning en zijn ontmoeting met Melchizedek

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/genesis/14

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Oorlog rond de Zoutzee	3 min	4
2	Opstand tegen Kedor-Laomer	3 min	5
3	De veldslag en Lots gevangenneming	2 min	7
4	Abram wordt de Hebreëër genoemd	2 min	8
5	Abrams geoefende mannen	2 min	9
6	Dan en latere aanvullingen in Genesis	3 min	10
7	Abram verslaat de vier koningen	2 min	12
8	Abrams terugkeer en ontmoeting met de koningen	2 min	13
9	Waarom Abram de buit weigert	3 min	14
10	Het mysterie van Melchizedek	3 min	16
11	El Elyon en God onder andere namen	5 min	17
12	De oorsprong en betekenis van tienden	4 min	19
13	Was Melchizedek misschien Sem?	4 min	21
14	Melchizedek in Psalm 110	4 min	23

15	Melchizedek in Hebreeën 5 en 6	3 min	25
16	Koning van gerechtigheid en vrede	2 min	27
17	Melchizedeks eeuwige bestaan	4 min	28
18	De Zoon van God en de menswording	2 min	30
19	Melchizedek is groter dan Abraham	3 min	31
20	Melchizedek tegenover sterfelijke priesters	3 min	32
21	Een priesterschap dat nooit overgaat	2 min	34
22	Melchizedek als verschijning van Christus	2 min	35
23	Jezus pleit eeuwig voor de gelovigen	3 min	36
	Om verder te lezen		38

1

Oorlog rond de Zoutzee

We komen bij een bijzonder mooi hoofdstuk, Genesis 14. Het is vooral bijzonder vanwege de informatie aan het einde ervan. Dit is de eerste vermelding van oorlog in de Bijbel, al hoeft het niet de eerste oorlog te zijn geweest. We weten dat de aarde vóór de zondvloed vol geweld was, en dat geweld kan ook oorlog hebben omvat. Maar tot nu toe hebben we nog niet over specifieke oorlogen gelezen.

In de dagen van Amrafel, de koning van Sinear, Arioch, de koning van Ellasar, Kedor-Laomer, de koning van Elam, en Tideal, de koning van de volken, gebeurde het dat ze oorlog voerden tegen Bera, de koning van Sodom, tegen Birsa, de koning van Gomorra, tegen Sinab, de koning van Adama, tegen Semeber, de koning van Zeboïm en tegen de koning van Bela, het tegenwoordige Zoar. Deze allen waren een verbintenis aangegaan en trokken op naar het Siddimdal, dat is tegenwoordig de Zoutzee.

GENESIS 14:1-3

Dat is waar tegenwoordig de Dode Zee ligt. Daar beneden vond een veldslag plaats. De Dode Zee is in feite groter dan vroeger, en het gebied waar dit gebeurde, zou nu heel goed onder water kunnen staan. De Dode Zee wordt gevoed door de Jordaan, maar heeft geen afvoer. Om water kwijt te raken is hij afhankelijk van verdamping. Maar het water stroomt sneller naar binnen dan het verdampt, dus het meer, de Dode Zee, wordt groter. Het breidt zich uit.

Voor zover ik het begrijp, is de zuidelijke helft van de Dode Zee maar een paar voet diep, terwijl de noordelijke helft heel diep is. Het is alsof de noordelijke helft het oorspronkelijke meer is. Maar het lijkt erop dat de zee zich naar het zuiden heeft uitgebreid, waardoor hij daar een ondiep gedeelte heeft. Sommige mensen denken dat

Sodom en Gomorra ooit lagen waar dat ondiepe gedeelte nu is. Er wordt ons verteld dat dit gebied het gebied van de Zoutzee was. We weten dus dat dit globaal de streek is waar ze vroeger lagen. Het zou interessant zijn als God, nadat Hij Sodom en Gomorra met vuur had vernietigd, er daadwerkelijk voor had gezorgd dat ze volledig door een zee werden bedekt. Net als Atlantis zijn ze eenvoudigweg voorgoed verdwenen en bleef de herinnering eraan alleen in de Schrift bestaan.

2

Opstand tegen Kedor-Laomer

We zien dat de vier koningen die in vers 1 worden genoemd, oorlog voeren tegen vijf koningen in het zuiden. Er staat:

Deze allen waren een verbintenis aangegaan en trokken op naar het Siddimdal, dat is tegenwoordig de Zoutzee. Twaalf jaar hadden zij Kedor-Laomer gediend, maar in het dertiende jaar kwamen zij in opstand.

GENESIS 14:3-4

Dat wil zeggen dat de vijf koningen van het zuiden, onder wie die van Sodom en Gomorra en hun bondgenoten, Kedor-Laomer twaalf jaar hadden gediend. In het dertiende jaar kwamen ze in opstand. Ze waren het beu om hem schatting te betalen.

Hij had hen blijkbaar al eerder onderworpen, en twaalf jaar lang dienden ze hem plichtsgetrouw, misschien met tegenzin. Toen kwamen ze uiteindelijk in het dertiende jaar in opstand. Het kostte hem enige tijd om samen met zijn bondgenoten zijn troepen bijeen te brengen. Hij had drie bevriende koningen die besloten zich bij hem aan te sluiten.

Daarom kwam Kedor-Laomer in het veertiende jaar met de koningen die bij hem waren; en zij versloegen de Refaïeten in Asteroth-Karnaïm, de Zuzieten in Ham, de Emieten in Sjava-Kiriathaïm, en de Horieten in hun bergland Seïr tot aan El-Paran, dat aan de woestijn grenst.

GENESIS 14:5-6

De meeste van deze volken zijn voor ons niet van belang. Ze komen niet overeen met moderne volken, maar het waren oude volken die waarschijnlijk tussen het thuisland van Kedor-Laomer en het gebied van de Zoutzee woonden, waar hij een opstand ging neerslaan. Dit is ongetwijfeld de reden waarom het hem zo veel tijd kostte om daar te komen. Ze kwamen namelijk in het dertiende jaar in opstand en hij trok in het veertiende jaar naar het zuiden. Tussen de plaats waar hij zich bevond en zijn bestemming woonden veel mensen die hij wilde onderwerpen of bestrijden.

Misschien is het belangrijkste volk dat in vers 6 wordt genoemd, dat van de Horieten in het bergland Seïr. Dit was het volk dat later werd onderworpen door de Edomieten, de nakomelingen van Ezau, toen zij de berg Seïr innamen. De Horieten waren voor de nakomelingen van Ezau wat de Kanaänieten waren voor de nakomelingen van Jakob. De nakomelingen van Jakob en Ezau werden grote volken. De Edomieten, die van Ezau

afstamden, onderwierpen de Horieten. De Israëlieten, die van Jakob afstamden, onderwierpen de Kanaänieten. Maar op dit moment werden de Horieten blijkbaar onderworpen door Kedor-Laomer en zijn drie bondgenoten.

Daarna keerden zij terug en kwamen in En-Mispat — het tegenwoordige Kades — en zij versloegen allen in heel het gebied van de Amalekieten, en ook de Amorieten die in Hazezon-Thamar woonden.

GENESIS 14:7

Ik weet niet zeker waarom Kedor-Laomer tegen al deze mensen vocht, want zij lijken niet degenen te zijn die tegen hem in opstand waren gekomen. Maar misschien speelde er meer dan hier wordt vermeld. Misschien oefenden de vijf koningen in het zuiden, onder het bestuur van Kedor-Laomer, een bepaalde vorm van gezag uit over deze andere volken in het gebied. En misschien kwam het hele gebied tegelijkertijd in opstand. Dat wordt ons niet specifiek verteld, maar deze andere volken waren eveneens bij deze oorlog betrokken.

3

De veldslag en Lots gevangenneming

Maar vers 8 zegt:

Toen trok de koning van Sodom ten strijde met de koning van Gomorra, de koning van Adama, de koning van Zeboïm en de koning van Bela — het tegenwoordige Zoar — en zij stelden zich op voor de strijd tegen hen in het Siddimdal, tegen Kedor-Laomer, de koning van Elam, Tideal, de koning van de volken, Amrafel, de koning van Sinear, en Arioch, de koning van Ellasar; vier koningen tegen vijf.

GENESIS 14:8-9

Dat was dus een grote veldslag. Wanneer we het over koningen hebben, weten we natuurlijk niet hoe groot hun machtsgebieden waren. Misschien waren ze niet meer dan kleine stamhoofden van een nederzetting met tenten. We hebben het over Arabieren in de woestijn. Maar sommigen van hen hadden gebouwen. We weten natuurlijk dat Sodom en Gomorra ommuurde steden waren.

Sommige van deze gebieden waarvan wordt gezegd dat ze koningen hadden, hadden misschien slechts sjeiks van tamelijk uitgebreide clans. Het is moeilijk te zeggen hoe groot deze groepen in die oude tijden waren.

Het Siddimdal nu was vol asfaltputten; de koningen van Sodom en Gomorra vluchtten en vielen daar in, en de overgeblevenen vluchtten naar het bergland.

GENESIS 14:10

Als vers 12 er niet had gestaan, zou dit hoofdstuk naar alle waarschijnlijkheid nooit zijn opgetekend. Er is niet veel reden waarom Abram zich in deze specifieke schermutseling zou hebben gemengd, als hij niet een familielid had gehad dat gevangengenomen was. Lot bevond zich in die tijd bij Sodom. Toen Kedor-Laomer en zijn vrienden Sodom innamen, namen ze ook Lot gevangen, en blijkbaar ook zijn gezin. Dus daardoor zal Abraham erbij betrokken raken.

Er staat in vers 13:

4

Abram wordt de Hebreëër genoemd

Toen kwam er iemand die ontkomen was, en vertelde het aan Abram, de Hebreëër; die woonde bij de eiken van de Amoriet Mamre, de broer van Eskol en Aner. Zij waren bondgenoten van Abram.

GENESIS 14:13

De Engelse vertaling geeft hier als alternatief „de vlakten van Mamre”. Ik heb al gezegd dat dit de eerste keer is dat het woord Hebreeër wordt gebruikt. Men denkt dat Hebreeër etymologisch verwant is aan de naam Heber, over wie we zowel in Genesis 10 als in Genesis 11 lezen. Heber was een achterkleinzoon van Sem en was ook een voorouder van Terah en Abram. Het volk van Heber werd dus misschien eerst Heberieten genoemd, en dat woord kan zich hebben ontwikkeld tot Hebreeër.

Er bestaan uit die periode oude verslagen uit andere delen van de regio over mensen die de Habiru worden genoemd, al zijn er uit Palestina niet zoveel van zulke verslagen: H-A-B-I-R-U, de Habiru. In Egyptische hiërogliefen wordt vaak naar de Habiru verwezen. Sommige christenen hebben gedacht dat de Habiru misschien dezelfde mensen zijn als de Hebreeën. Het klinkt vrijwel hetzelfde, hoewel dat niet vaststaat. Het wordt betwist. Het zou mooi zijn als ze dat waren, want dan zouden we een specifieke bevestiging hebben dat de Hebreeën zich in Egypte bevonden in de latere tijd waarin ze daar volgens de Bijbel waren. Misschien zijn ze dat. Misschien zijn de Habiru de Hebreeën. Het is moeilijk te zeggen of de etymologie hetzelfde is. Sommige geleerden, misschien tegenwoordig de meeste, denken dat de term Habiru gewoon nomadische dienaren betekent, of iets dergelijks. Het hoeft dus helemaal geen aanduiding van een volk te zijn.

5

Abrams geoefende mannen

Abram krijgt te horen dat zijn neef ontvoerd is. In vers 14 staat:

Toen Abram hoorde dat zijn broeder als gevangene weggevoerd was, bewapende hij zijn geoefende mannen die in zijn huis geboren waren, driehonderdachttien man, en hij achtervolgde hen tot aan Dan. _[De Engelse brontekst noemt deze mannen hier “servants” (dienaren); de HSV spreekt van “geoefende mannen”.]_

GENESIS 14:14

Abram had dienaren, kamelen, ezels enzovoort als geschenken van de farao gekregen toen hij daarheen was gegaan en de farao Sarai in zijn harem had opgenomen. Abram had dus veel dienaren die hij van de farao had gekregen. Maar dit waren dienaren die in zijn huis geboren waren. Dit waren die dienaren niet. Deze 318 dienaren had hij al eerder. Waarschijnlijk bewapende hij alleen hen en niet de anderen, omdat er staat dat het ge oefende dienaren waren.

Waarvoor ge oefend? Ik weet het niet. Waren ze ge oefend in het hoeden van schapen? Dat was wat Abram voornamelijk deed. Of had hij ze militair getraind? In die tijd was het min of meer ieder voor zich. Er trokken bedoeïenenstammen rond die misschien je bezit wilden plunderen en je vrouwen wilden meenemen, enzovoort. Het kan zijn dat iedereen die genoeg geld en dienaren had, enkele dienaren had die getraind waren in verdediging, en ook een voorraad wapens bij de hand had. Ze moeten blijkbaar wapens hebben gehad. We lezen niet dat Abram ergens anders wapens ging halen. Het lijkt erop dat ze wapens bij de hand hadden en dienaren die voor dit soort dingen getraind waren.

Ze waren in zijn huishouden geboren, dus ze zouden zoiets zijn als trouwe dienaren voor het leven. Blijkbaar bewapende hij de dienaren die hij op andere plaatsen had verworven niet. Misschien waren ze nog te nieuw en kon hij niet op hun trouw rekenen. Maar deze in zijn huis geboren dienaren waren als familieleden. Hij had dus een grote familie, en hij had zijn bondgenoten. Dat waren Mamre, Eskol en Aner. We weten niet hoeveel mensen zij hadden, dus er kunnen wel een paar duizend mensen ten strijde zijn getrokken.

6

Dan en latere aanvullingen in Genesis

Er staat dat hij hen achtervolgde tot aan Dan. Dan ligt heel ver in het noorden van Israël. Het ligt in feite bijna buiten het land. De uitdrukking van Dan tot Berseba werd later in de Schrift een uitdrukking voor zo ongeveer het hele land Israël. Met Van Dan tot Berseba werd het hele land Israël bedoeld: Berseba in het zuiden en Dan in het noorden.

Een probleem met de vermelding van Dan hier is dat het in de tijd van Abram niet Dan heette. Maar dat is geen probleem, want Mozes kan die modernere naam in de plaats hebben gezet van een oudere naam die er oorspronkelijk stond. Maar ook in de tijd van Mozes heette het niet Dan. Deze stad heette in de dagen van Mozes en Abram Laïs. Later, in het boek Richteren, hoofdstuk 18, vers 29, lezen we dat enkele mensen uit de stam Dan de naam van die stad veranderden van Laïs in Dan. Dat betekent dat dit na de tijd van Mozes gebeurde. De verwijzing naar Dan onder die naam wijst dus op een tijd na Mozes. Daarom is wel geopperd dat Mozes dit niet geschreven kan hebben. Nu zijn er een paar manieren waarop dat opgelost zou kunnen worden. Eén mogelijkheid is natuurlijk dat het een ander Dan kan zijn. Er zijn andere steden waarin Dan in de naam voorkomt, samengestelde namen met een koppelteken, en misschien wordt hier een ander Dan bedoeld. Maar naar alle waarschijnlijkheid gaat het hier over Laïs, en heeft een latere beheerder van het werk van Mozes de naam Laïs veranderd in Dan, omdat de mensen het toen onder die naam kenden. Met andere woorden, hij gebruikte de overeenkomstige naam uit een latere generatie.

Wanneer we zeggen dat Mozes het boek Genesis heeft geschreven, betekent dat niet dat ieder woord zoals het er nu staat uit zijn pen afkomstig moet zijn. Het betekent dat hij in hoofdzaak de gezaghebbende bron erachter is en de auteur die het heeft samengesteld. Maar latere generaties kunnen uitspraken hebben bijgewerkt. Wanneer er later bijvoorbeeld over de koningen van Edom wordt gesproken, staat daar tussen haakjes een opmerking bij die zegt:

Dit zijn de koningen die in het land Edom geregeerd hebben, voordat er een koning over de Israëlieten regeerde:

GENESIS 36:31

Nu, als Mozes dat geschreven heeft, waren er in de tijd van Mozes evenmin koningen in Israël. Maar het klinkt alsof iemand die leefde nadat er koningen in Israël waren geweest, deze uitspraak heeft ingevoegd:

„Deze mensen regeerden in Edom voordat Israël koningen had.” Er zijn dus momenten waarop iets door een latere hand aan het boek Genesis kan zijn toegevoegd, zonder afbreuk te doen aan het feit dat het in hoofdzaak het werk van Mozes is. Volgens mij gaat het hier om het Dan dat later zo genoemd werd en dat het noordelijkste uiteinde van Israël vormt.

7

Abram verslaat de vier koningen

Nu had Abram een strategie tegen deze koningen. Let erop dat er vier koningen met hun legers waren, en zij hadden zojuist vijf koningen verslagen. Ze waren dus behoorlijk machtig. Aan de andere kant hadden ze in de strijd wel verliezen geleden. Vier koningen hadden tegen vijf koningen gestreden. De strijd was nu voorbij en waarschijnlijk hadden ze enige verliezen geleden. Het kan een betrekkelijk haveloze groep overwinnaars zijn geweest die op weg naar huis was, en ze verwachtten niet dat ze aangevallen zouden worden. Voor zover zij wisten, hadden ze iedereen uitgeschakeld die een bedreiging voor hen vormde. Ze wisten niets van Abram en zijn vrienden.

Abram kwam dus met frisse troepen, dienaren en dergelijke, en 's nachts verdeelde hij zijn strijdmacht tegen hen. Hij en zijn dienaren vielen hen aan en achtervolgden hen tot aan Hoba, dat ten noorden van Damascus ligt. Abram achtervolgde hen dus tot ver in Syrië. 's Nachts overviel hij hen. We moeten ervan uitgaan dat Kedor-Laomer en zijn mannen dachten dat de oorlog voorbij was. Ze hadden hun vijanden verslagen. Ze hadden nu gevangenen in boeien, die ze naar huis voerden om als slaven te dienen. Ze deden het rustig aan. Ze waren moe en niet op hun hoede. Het was nacht. Waarschijnlijk lagen ze te slapen. Toen werden ze besprongen door deze groep van waarschijnlijk enkele duizenden mensen die met Abram waren. Ze werden verrast, sloegen op de vlucht en werden achtervolgd. Uiteindelijk werden ze door Abram en zijn vrienden verslagen.

In vers 16 staat:

En hij bracht alle bezittingen terug, en ook zijn broeder Lot en zijn bezittingen bracht hij terug, evenals de vrouwen en het volk.

GENESIS 14:16

8

Abrams terugkeer en ontmoeting met de koningen

Let erop dat Lot hier opnieuw zijn broer wordt genoemd, zoals ook in hoofdstuk 13 het geval was. Dit herinnert ons eraan dat het woord broer in de Bijbel, net als het woord vader, aanzienlijk ruimer wordt gebruikt dan wij het gebruiken. Een broer was niet noodzakelijk altijd iemand met dezelfde ouders. Een broer kon duidelijk een familielid zijn, want Lot was een familielid van Abram, een neef. Toch wordt hij in hoofdstuk 13, vers 8, zijn broer genoemd, en nu opnieuw in hoofdstuk 14, vers 16.

Vers 17 zegt:

Toen trok de koning van Sodom hem tegemoet, nadat hij teruggekeerd was van het verslaan van Kedor-Laomer en de koningen die bij hem waren, naar het dal Sjave, dat is het tegenwoordige Koningsdal. En Melchizedek, de koning van Salem, bracht brood en wijn; hij was een priester van God, de Allerhoogste. En hij zegende hem en zei: Gezegend zij Abram door God, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit!

GENESIS 14:17-19

Hij zegende Abram en zei:

En hij zegende hem en zei: Gezegend zij Abram door God, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit! En geloofd zij God, de Allerhoogste, Die overgeleverd heeft uw tegenstanders in uw hand! En Abram gaf hem van alles een tiende deel.

GENESIS 14:19-20

Dat wil zeggen: Abram gaf Melchizedek een tiende van alles, een tiende van de buit.

Nu kwam de koning van Sodom, die ook was verschenen, naar Abram toe en zei:

De koning van Sodom zei tegen Abram: Geef mij de mensen, maar houd de bezittingen voor uzelf.

GENESIS 14:21

Dat wil zeggen: geef me alleen mijn burgers terug, en jij mag alle buit houden als beloning voor onze redding. Maar Abram zei tegen de koning van Sodom:

Maar Abram zei tegen de koning van Sodom: Ik zweer bij de HEERE, God, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit, dat ik niets, van draad tot schoenriem toe, ja, niets van alles wat van u is, zal nemen, zodat u niet kunt zeggen: Ik heb Abram rijk gemaakt. Verre daarvan! Alleen wat de knechten gegeten hebben, en het deel van de mannen die met mij meegegaan zijn, Aner, Eskol en Mamre; laten die hun deel nemen!

GENESIS 14:22-24

9

Waarom Abram de buit weigert

Hij zei dus: 'Ik neem niets van je aan. Mijn bondgenoten mogen een deel van de buit nemen. Wat mijn jonge mannen betreft: ik ga je niet vergoeden voor wat zij gegeten hebben. In de loop van de strijd hebben ze een deel van de goederen verbruikt, en die ga ik je niet teruggeven. Maar ik wil niet dat je mij ook maar iets anders geeft, zelfs niet zoveel als een schoenriem. Want ik wil niet dat je ooit kunt zeggen dat jij degene bent die mij rijk heeft gemaakt.' De koning van Sodom had zoiets misschien kunnen zeggen als Abram alle buit van de strijd had meegenomen. Er moet, er moet veel zijn geweest. Abram zou waarschijnlijk nog veel rijker zijn geworden dan hij al was. Dan hadden de mensen van Sodom kunnen zeggen: 'Nou ja, hij is rijk. Niets bijzonders. Wij hebben hem rijk gemaakt. Hij heeft al onze spullen.' Dan zou God niet werkelijk de eer krijgen voor de zegeningen die Abram had. Daarom weigerde hij iets van Sodom aan te nemen.

Trouwens, de weigering om goederen van heidenen aan te nemen, lijkt ook het beleid van de vroegchristelijke dienaren te zijn geworden. In het boek 3 Johannes, een heel kort boek aan het einde van het Nieuwe Testament, spreekt Johannes over rondreizende dienaren. Hij schrijft aan zijn vriend Gajus, die tegenover deze dienaren heel gastvrij is geweest. Hij zei in de verzen 5 tot en met 7:

Geliefde, u handelt trouw in alles wat u doet voor de broeders en voor de vreemdelingen, die getuigd hebben van uw liefde, in aanwezigheid van de gemeente. U zult er goed aan doen wanneer u hen verder op weg helpt op een voor God waardige manier. Want zij zijn voor Zijn Naam uit gegaan, zonder iets aan te nemen van de heidenen.

3 JOHANNES 1:5-7

Dat wil zeggen: wanneer de broeders het zendingsveld ingaan, nemen ze niets aan van niet-christenen. Daarom is het goed dat de christenen hen ondersteunen. Dat is wat hij zegt: 'Gajus, je hebt er goed aan gedaan hen te ondersteunen en hen verder op weg te helpen, want zij hebben een vast beleid. Ze nemen niets aan van heidenen.' Abram leek hier diezelfde overtuiging te hebben. Anders zouden de heidenen namelijk kunnen zeggen dat zij hem rijk hadden gemaakt, of dat zijn succes niet aan God te danken was, maar aan het geld dat zij hem hadden gegeven.

Ik heb een verhaal gehoord waarvan ik geloof dat het waar is, over Chuck Smith in de beginperiode van de Jezusbeweging. Een zeer rijke man had een zoon van wie het leven door drugs verwoest werd. Die jongeman kwam in de beginperiode van de Jezusbeweging naar Calvary Chapel, toen veel hippies en drugsverslaafden behouden werden. De zoon werd van drugs bevrijd, werd christen en gebruikte geen drugs meer. Zijn leven werd hersteld.

Voor zover ik het begrijp, was de vader van deze jongen zo dankbaar dat hij naar Chuck Smith ging en aanbood een miljoen dollar aan Calvary Chapel te schenken. Ik weet niet zeker of dit verhaal waar is, maar ik denk van wel. Chuck wees het aanbod af, omdat de man volgens mij geen christen was en hij niet dacht dat het God zou eren als hij geld uit een niet-christelijke bron aannam. Dat lijkt ook wel een beetje op Abram.

Hij zegt: ‘Ik wil niet dat je kunt zeggen dat ons succes niet van de Heere komt, maar van jou. Dit willen wij duidelijk voor ogen houden: je kunt mijn succes niet verklaren uit de geschenken die jij mij hebt gegeven.’

10

Het mysterie van Melchizedek

Nu is het belangrijkere gedeelte van dit hoofdstuk — sterker nog, verreweg het belangrijkste gedeelte van dit hoofdstuk — natuurlijk het korte gedeelte over Melchizedek. Het grote mysterie is: wie is Melchizedek? Er worden een paar dingen over hem gezegd die deze vraag moeten beantwoorden. Maar zelfs die hebben geen einde gemaakt aan de controverse die er, zelfs onder christenen, bestaat over wie Melchizedek is.

In vers 18 staat dat Melchizedek de koning van Salem was. Veel mensen denken dat de naam Salem een verkorte vorm van Jeruzalem is. Salem is eigenlijk het Hebreeuwse woord sjalom. De stad Jeruzalem, Jeroesjalom, betekent de stad van vrede, want sjalom betekent vrede. Maar er zijn enkele plaatsen in het Oude Testament — niet veel, in elk geval één of twee — waar de naam Jeruzalem wordt verkort tot Salem. Daarom denken sommige mensen dat deze man de koning van de stad Jeruzalem was en dat die stad hier eenvoudigweg Salem wordt genoemd.

Daar zit wel een klein probleem aan, want Jeruzalem was een Jebusitische stad en de Jebusieten waren heidense Kanaänieten. Als hij de koning van Jeruzalem was, zou hij dus een heidense Kanaänitische koning zijn. Maar dat laten we voorlopig even terzijde.

Er wordt ons ook verteld dat hij een priester van God de Allerhoogste was. God de Allerhoogste is duidelijk Jahweh, zoals Abram in vers 22 duidelijk maakt:

Ik heb mijn hand opgeheven naar Jahweh, God de Allerhoogste.

Hij is dezelfde God. Maar waar kwam een priester van God vandaan? Er waren geen priesters. Er was geen godsdienst. God had geen formele godsdienst met gewijde geestelijken en zulke dingen. Hij had alleen één man, Abram, die door de woestijn rondtrok. Er was geen tempel. Er was geen altaar, behalve de altaren die Abram

bouwde. Er was nergens een priesterschap dat God diende. Hoe kon dit? Hoe kon het dat een koning van Jeruzalem, een heidense stad, een priester van de ware God werd genoemd? Het mysterie is diep.

Toen zegende Melchizedek Abram en zei:

En hij zegende hem en zei: Gezegend zij Abram door God, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit! En geloofd zij God, de Allerhoogste, Die overgeleverd heeft uw tegenstanders in uw hand! En Abram gaf hem van alles een tiende deel.

GENESIS 14:19-20

Hij sprak een zegen over Abram uit en zegende hem in de Naam van God de Allerhoogste.

11

El Elyon en God onder andere namen

In het Hebreeuws is dat El Elyon. Deze term, El Elyon, wordt alleen in dit verhaal gebruikt en betekent letterlijk God. El betekent God en Elyon betekent Allerhoogste. Het is dus God de Allerhoogste, of, zoals de King James zegt, de allerhoogste God, maar dat is hetzelfde.

Wat echter interessant is, is dat Abram deze benaming voor God waarschijnlijk nog nooit eerder had gehoord. In het boek *Eternity in Their Hearts* haalt Don Richardson dit verhaal aan het begin aan. Hij was een ervaren zendeling.

En zijn boek zegt dat God Zichzelf aan heidenen buiten de Bijbelschrijvers om heeft geopenbaard, maar soms onder andere namen. Hij gelooft dat wanneer zendelingen naar een land of een stam gaan en ontdekken dat deze mensen in hun godsdienst al het begrip hebben van een opperste God boven alle andere goden, Eén Die alles gemaakt heeft, christenen daar soms gebruik van moeten maken en zeggen: 'Wel, dat is onze God.' Misschien heeft hij gelijk.

We weten dat Paulus, toen hij naar Athene ging, zei:

En Paulus, die midden op de Areopagus stond, zei: Mannen van Athene! Ik merk dat u in alle opzichten zeer godsdienstig bent. Want toen ik de stad doorging en uw heiligdommen bekeek, trof ik ook een altaar aan waarop het opschrift stond: AAN EEN ONBEKENDE GOD. Deze dan, Die u dient zonder dat u Hem kent, verkondig ik u.

HANDELINGEN 17:22-23

Met andere woorden, hij zei:

Als jullie bij dat heiligdom voor de onbekende God aanbidden, aanbidden jullie de God over wie ik jullie vertel.

Het is alsof Paulus erkende dat mensen die Jahweh niet eens kenden en de Naam van Jezus niet kenden, misschien een God aanbaden Die uiteindelijk dezelfde God blijkt te zijn.

Daarom hebben veel mensen, onder wie zendelingen, de vraag gesteld: is Allah van de islam dezelfde als Jahweh? De meeste christenen zouden beslist nee zeggen, omdat Allah eigenschappen heeft die niet dezelfde zijn als die van Jahweh. Maar we zouden kunnen vragen of Allah misschien een verward beeld van Jahweh is. Als Allah volgens de islam de ene ware God is, Degene Die alles gemaakt heeft en Degene Die soeverein is, dan neemt Hij in zekere zin in hun theologie de plaats in die Jahweh in de christelijke theologie inneemt.

Sommigen zouden zeggen — ik weet niet zeker of Don Richardson dit zou zeggen, maar ik denk van wel — dat zendelingen onder moslims moeten erkennen dat Allah eenvoudigweg het Arabische woord voor God is. Wij weten Wie God is, en zij hebben misschien een verward begrip van Wie Hij is. Maar we kunnen zeggen: ‘De God Die jullie aanbidden, is de God over Wie wij jullie komen vertellen. Wij weten meer over Hem dan jullie. We kunnen jullie op enkele punten corrigeren.’ Dat is wat Paulus bij de Atheners deed. Paulus zei:

„Deze onbekende God die jullie aanbidden, is de God over wie ik jullie hier kom vertellen”, zei Paulus.

Wat hier interessant is, is dat Abram deze man Melchizedek de term El Elyon hoorde gebruiken als aanduiding voor God. Naar alle waarschijnlijkheid had Abram die term nog nooit eerder gehoord. In de Bijbel zijn we hem nog niet eerder tegengekomen. God stond bekend als Jahweh, werd soms Elohim genoemd en soms Jahweh Elohim. Maar was El Elyon dezelfde God?

Abram herkende Hem als dezelfde God en nam die Naam zelfs over in zijn eigen woorden in vers 22, waar Abram tegen de koning van Sodom zei:

Maar Abram zei tegen de koning van Sodom: Ik zweer bij de HEERE, God, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit,

GENESIS 14:22

Dat is precies hoe Melchizedek over God had gesproken.

Don Richardson noemt dit de Melchizedekfactor: wanneer zendelingen mensen ontmoeten die de echte God kennen, maar onder een andere naam, moeten zij erkennen dat het dezelfde God is. Volgens hem is dat wat Abram hier deed. Maar Don Richardson neemt aan dat Melchizedek slechts een leider van een andere godsdienst is, een of andere koning in Palestina. Ik heb een andere opvatting over wie Melchizedek is. Toch weet ik niet zeker of ik het oneens zou zijn met zijn conclusie dat de echte God Zichzelf misschien zonder veel duidelijkheid aan andere volken heeft geopenbaard, en dat zij misschien werkelijk de echte God aanbidden zonder genoeg over Hem te weten.

12

De oorsprong en betekenis van tienden

In elk geval zien we ook dat Abram Melchizedek een tiende van alles gaf. Dit is de eerste keer dat we over een tiende lezen. Het woord tiende betekent een tiende deel, en twee keer lezen we in het Oude Testament dat aartsvaders een tiende van alles wat zij

hebben aan God geven of aanbieden. Hier geeft Abram een tiende aan Melchizedek. Later, wanneer Jakob droomt over de ladder die naar hem genoemd is, zegt hij:

Jakob legde een gelofte af en zei: Als God met mij zal zijn en mij zal beschermen op deze weg, waar ik op ga, en mij brood zal geven om te eten en kleren om aan te trekken, en ik in vrede in het huis van mijn vader zal terugkeren, dan zal de HEERE mij tot een God zijn. Deze steen, die ik als gedenkteken overeind gezet heb, zal een huis van God zijn. En van alles wat U mij geven zult, zal ik U zeker het tiende deel geven.

GENESIS 28:20-22

Sommige aartsvaders schenen tien procent dus een behoorlijk deel te vinden om aan God te geven.

Of er een openbaring van God was geweest dat Hij een tiende wilde, specifiek een tiende, weten we niet. We hebben geen bewijs dat God dit ooit aan Abram had geopenbaard. Abram had God nog maar enkele keren ontmoet, en we weten niet dat Hij met hem had gesproken over hoeveel geld Hij van hem wilde.

Maar Abram heeft misschien intuïtief geweten dat dit kenmerkend was voor de belasting die een koning zou heffen. Want op een later tijdstip, in 1 Samuel 8, vroegen de Israëlieten aan Samuel:

Geef ons een koning.

1 SAMUEL 8:5

Toen zei God tegen Samuel:

Vertel hun wat de koning zal doen. Hij zal tien procent van hun opbrengsten nemen en die voor zijn bestuur gebruiken.

1 SAMUEL 8:9-17

Met andere woorden, kennelijk was tien procent de normale belasting die een koning van zijn onderdanen zou heffen.

Abram erkende dus eenvoudigweg dat God zijn Koning was en besloot dat bedrag aan God te geven, ongeveer zoals iemand belasting aan zijn koning zou betalen. Jakob kan zich door hetzelfde beginsel hebben laten leiden. We hebben geen enkel bewijs dat God enige openbaring had gegeven over een verplichting op dit punt. Veel later, in de wet van Mozes, zien we dat God bepaalde dat de Leviëten door middel van een tiende onderhouden moesten worden. Ook dat was een offergave aan de Koning. God was de Koning. Er was geen andere koning om te onderhouden dan God, en de Leviëten waren Gods vertegenwoordigers, die Zijn werk deden. Een gave aan God werd dus aan de Leviëten gegeven voor hun onderhoud, en het was hetzelfde bedrag dat een koning zou krijgen. Dat is dus het beginsel van het geven van tienden.

Vóór de wet staat nergens een gebod dat mensen een tiende, ofwel tien procent, moesten geven. We zien dat Abram en Jakob dit terloops doen, maar we hebben geen enkele reden om te geloven dat ze dit regelmatig deden. We lezen bijvoorbeeld niet dat Abram bij enige andere gelegenheid een tiende gaf van zijn oogst, zijn schapen of wat dan ook. En we weten niet dat hij Melchizedek ooit bij een andere gelegenheid heeft ontmoet. Bij deze gelegenheid gaf hij een tiende van de oorlogsbuit. Dit was niet het inkomen van Abram. Dit was de buit die hij met Melchizedek deelde. We weten dus niet of dit werkelijk betekent dat Abram de gewoonte had tienden te geven. We zien wel dat hij bij deze gelegenheid als eerbetoon een tiende aan Melchizedek gaf en hem daarmee als Gods vertegenwoordiger erkende.

13

Was Melchizedek misschien Sem?

Dat is eigenlijk alles wat we over Melchizedek horen. In vers 21 verschuift het tafereel weer naar de koning van Sodom, en de rest van het gesprek vindt plaats tussen Abram en de koning van Sodom. Melchizedek is eenvoudigweg uit het verhaal verdwenen. We hebben drie verzen over Melchizedek en geen uitleg over wie hij is, behalve dat hij de koning van Salem is. Maar zelfs dat is duister. ‘Priester van God, de Allerhoogste’ is nog duisterder.

De Joden hebben een overlevering dat Melchizedek Sem was, de middelste zoon van Noach. Als dit waar is, dan zou Sem waarschijnlijk de oudste nog levende man zijn geweest. Sem leefde volgens mij zeshonderd jaar, en hij leefde in deze tijd nog. Abram

zou hem dus ontmoet kunnen hebben. Abram leefde negen generaties na Sem. Zo lang leefden mensen soms. Je kon nog meemaken dat je voorvader Sem, van vele generaties eerder, leefde.

Maar Sem zou niet alleen een oude man zijn geweest. Hij zou de oudste man op aarde zijn geweest. Iedereen die ouder was dan hij, was in de zondvloed omgekomen. Noach was tegen die tijd gestorven. Jafeth was de oudere broer. Misschien was hij tegen die tijd gestorven. Ik denk niet dat we weten hoe lang Jafeth leefde. Cham kan nog in leven zijn geweest. Maar het punt is dat dit een van de aartsvaders is. Als het Sem is, is dit een van de overlevenden van de zondvloed. Sem zou dan misschien erkend zijn als een godvrezend man, misschien als een koning, of op zijn minst als iemand voor wie je eerbied moest hebben.

Maar ik denk niet dat het Sem is. Sem is eenvoudigweg de beste gok die de Joden wagen, omdat ze nu eenmaal ergens naar moeten raden. Het Nieuwe Testament geeft ons informatie die verder gaat dan gissen en geeft ons daadwerkelijk een openbaring van God over wie Melchizedek is. Maar de Joden moeten van hem iemand maken en het vreemde verschijnsel verklaren dat Abram onmiddellijk erkende dat deze man boven hem stond. Hij stond zelfs toe dat deze man de manier veranderde waarop hij over God sprak, en nam een nieuwe naam voor God van hem over.

Abram had kunnen zeggen: ‘Luister, Melchizedek, ik ben de man die God heeft uitgekozen. God is Jahweh. Ik weet niet wie die El Elyon is over wie jij het hebt, maar ik ben Gods man. Ik ken de ware God. Elohim is Jahweh. Dat is mijn God. Jij mag jouw kleine stamgod El Elyon noemen als je dat wilt, maar ik ga de Naam van mijn God gebruiken.’

In plaats daarvan nam Abram de naam El Elyon in zijn eigen spreken over en zei:

Maar Abram zei tegen de koning van Sodom: Ik zweer bij de HEERE, God, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit, dat ik niets, van draad tot schoenriem toe, ja, niets van alles wat van u is, zal nemen, zodat u niet kunt zeggen: Ik heb Abram rijk gemaakt. Verre daarvan! Alleen wat de knechten gegeten hebben, en het deel van de mannen die met mij meegegaan zijn, Aner, Eskol en Mamre; laten die hun deel nemen!

GENESIS 14:22-24

Daarmee bedoelde hij: 'Ik heb een eed afgelegd.' Hij zei:

aan El Eljon, Jahweh.

Hij voegde de namen samen. Hij erkende dus geestelijk gezag in deze man, Melchizedek. Maar hij verschijnt en verdwijnt, en je hoort nooit meer iets van hem.

14

Melchizedek in Psalm 110

Je hoort iets later in de Bijbel wel weer over hem, ongeveer duizend jaar later, in Psalm 110. Abram leefde tweeduizend jaar vóór Christus. David leefde duizend jaar vóór Christus. Dit was dus letterlijk duizend jaar na de ontmoeting tussen Abram en Melchizedek. We vinden nog een vermelding van hem in de Schrift, en als je over de inhoud ervan nadenkt, is het een verbazingwekkende vermelding.

De tweede verwijzing naar Melchizedek in de Bijbel staat in Psalm 110:4, waar David zei:

De HEERE heeft gezworen en Hij zal er geen berouw van hebben:
U bent Priester voor eeuwig, naar de ordening van Melchizedek.

PSALMEN 110:4

Dit is een psalm over de Messias. De Joden begrepen dat, en Jezus bevestigde het toen Hij vers 1 aanhaalde. Psalm 110 is trouwens het hoofdstuk uit het Oude Testament dat het vaakst in het Nieuwe Testament wordt aangehaald. Geen enkel ander hoofdstuk uit het Oude Testament wordt in het Nieuwe Testament zo vaak aangehaald als Psalm 110. Maar de aanhalingen komen gewoonlijk uit vers 1:

Een psalm van David. De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken:
Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gemaakt zal
hebben tot een voetbank voor Uw voeten.

PSALMEN 110:1

Jezus zei tegen de Farizeeën:

Als David Hem dan zijn Heere noemt, hoe kan Hij dan zijn
Zoon zijn?

MATTHEÛS 22:45

Jezus en de Farizeeën waren het er allebei over eens dat het tweede woord ‘Heere’ in vers 1 de Messias aanduidt, en David noemt Hem ‘mijn Heere’. Maar bovendien heeft Jahweh met betrekking tot de Heere, de Messias, gezworen en tegen de Messias gezegd:

Jij bent voor eeuwig priester volgens de orde van Melchizedek.

Bedenk eens hoe vreemd dit is. Om te beginnen leefde David in een tijd waarin er al een priesterschap bestond dat niet van de orde van Melchizedek was. Het was een priesterschap dat God door Mozes had ingesteld, via Mozes’ broer Aäron. Er was het Aäronitische priesterschap. Dit was het enige priesterschap dat God sinds de dagen van de uittocht ooit had ingesteld. David was een Jood die de Joodse godsdienst aanhing. Ze hadden een tabernakel, ze hadden priesters, ze hadden het hele godsdienstige stelsel. Maar David zegt dat de Messias een priester van een andere orde zal zijn. David had nooit van enige andere orde gehoord. Dit moest door rechtstreekse openbaring zijn gekomen.

En dan is het nog vreemder om te zeggen:

Volgens de orde van Melchizedek, want er is weinig bekend over Melchizedek. Wat wist David eigenlijk over Melchizedek? Het enige wat hij had, waren die drie verzen in Genesis. En wat weten wij? Een man ontmoet Abram en Abram geeft hem tien procent. Dat is het zo ongeveer. Er wordt een zegen uitgewisseld. Waarom vond David Melchizedek zo belangrijk? Zo belangrijk dat hij hem als het ware tot de grondlegger maakte van een nieuwe orde van priesters, waarvan de Messias deel zou uitmaken?

David legt dat niet uit. Ik denk dat die verwijzing in Psalm 110, vers 4, een van de beste bewijzen is die er bestaan voor de inspiratie van de Schrift. Want David zou nooit iets over Melchizedek of over een ander priesterschap hebben bedacht, tenzij God het hem eenvoudigweg had gegeven. Vooral omdat hij gelijk had. Als hij het mis had gehad, had het misschien gewoon een krankzinnig idee kunnen zijn.

15

Melchizedek in Hebreeën 5 en 6

Maar in het boek Hebreeën slaan we nog eens duizend jaar over, vanaf de tijd van David tot de tijd van Christus of de apostelen. We hebben in de Bijbel dus drie verwijzingen naar Melchizedek, telkens met een tussenpoos van duizend jaar. Duizend jaar na David en tweeduizend jaar na de tijd van Melchizedek schrijft de schrijver van Hebreeën een boek waarin hij gefascineerd is door deze persoon. Hij noemt hem voor het eerst in hoofdstuk 5 en staat daar op het punt verder over hem te spreken.

Over Jezus zegt hij in Hebreeën 5:9-10:

En toen Hij volmaakt was geworden, is Hij voor allen die Hem gehoorzamen, een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden. Door God is Hij Hogepriester genoemd naar de ordening van Melchizedek.

HEBREEËN 5:9-10

Eigenlijk had hij Psalm 110, vers 4, een paar verzen eerder al aangehaald, in vers 6, waar staat:

Zoals Hij ook op een andere plaats zegt: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.

HEBREEËN 5:6

Nu zegt de schrijver van Hebreeën dus dat dit over Jezus gaat. Hij is Degene Die een priester is naar de orde van Melchizedek.

Dan zegt de schrijver van Hebreeën in vers 11:

Over hem hebben wij veel dingen te zeggen, die moeilijk zijn om uit te leggen, omdat u traag geworden bent in het horen.

HEBREEËN 5:11

Met „over hem” bedoelt hij Melchizedek. Vervolgens wijkt hij af naar een korte klacht over het feit dat zijn lezers onvolwassen en traag van begrip zijn, en geruime tijd komt hij niet op Melchizedek terug. Vanaf hoofdstuk 5, vers 12, tot en met het grootste deel van hoofdstuk 6 klaagt hij erover dat de lezers te traag van begrip zijn om dit soort dingen te begrijpen. Hij zegt: ‘Ik zou jullie graag meer over Melchizedek vertellen, maar het is diepgaande stof. Jullie zijn kleine kinderen, jullie hebben melk nodig, en dit is vast voedsel. We hebben het hier over vast voedsel.’

Hij foetert daar dus een tijdje op hen, en dan komt hij op het onderwerp terug. Aan het einde van hoofdstuk 6 zegt hij in vers 20:

Daar is de Voorloper voor ons binnengegaan, namelijk Jezus, Die naar de ordening van Melchizedek Hogepriester geworden is tot in eeuwigheid.

HEBREEËN 6:20

Nu is hij weer terug bij zijn uitgangspunt: hij noemt Jezus opnieuw als de priester naar de orde van Melchizedek, nadat hij een tijdje van het onderwerp was afgeweken. Maar wanneer hij eenmaal is teruggekomen, besluit hij dat hij er toch op in zal gaan.

In hoofdstuk 5 zei hij: ‘Ik zou hier graag meer over zeggen, maar ik denk niet dat ik jullie deze informatie kan toevertrouwen.’ Nadat hij een tijdje op hen heeft lopen foeteren, zegt hij: ‘Nu ik jullie allemaal wakker heb geschud, worden jullie misschien volwassen en kan ik jullie deze informatie geven. Laat ik jullie dan maar vertellen wat ik erover wilde zeggen.’

16

Koning van gerechtigheid en vrede

In vers 1 van hoofdstuk 7 zegt hij:

Deze Melchizedek was namelijk koning van Salem, een priester van de allerhoogste God. Hij ging Abraham tegemoet, toen die terugkeerde na het verslaan van de koningen, en zegende hem. Aan hem gaf Abraham ook van alles het tiende deel. In de eerste plaats was hij — aldus de vertaling van zijn naam — koning van de gerechtigheid en verder was hij ook koning van Salem, dat is koning van de vrede.

HEBREEËN 7:1-2

Dat is natuurlijk El Elyon.

Nu heeft hij zojuist alles samengevat wat we vanuit Genesis over Melchizedek weten. We kennen zijn naam, we weten dat hij de koning van Salem is en we weten dat hij de priester van God de Allerhoogste is. Hij ontmoette Abram bij die specifieke gelegenheid. Hij zegende Abram en Abram gaf hem een tiende. Dat is alles. Daaruit leidt de schrijver van Hebreeën, de onovertroffen Bijbelleraar, verbazingwekkende dingen af.

Hij zegt: ‘Laten we beginnen met de betekenis van zijn naam. Wat betekent Melchizedek?’ De naam Melchizedek betekent Koning van de Gerechtigheid. Hij zegt: ‘Dus allereerst wordt zijn naam vertaald als Koning van de Gerechtigheid. Dat is onze eerste aanwijzing. En vervolgens ook Koning van Salem, wat Koning van de Vrede betekent.’

De schrijver van Hebreeën zegt dat wanneer er staat dat hij de Koning van Salem is, dit niet betekent dat hij de koning van de stad Jeruzalem is, de Jebusitische stad Jeruzalem. Genesis vertelt ons dat hij de koning van sjalom is, de Koning van de Vrede. Zijn naam zelf betekent Koning van de Gerechtigheid. Dus wie deze man ook is, hij is de Koning van de Gerechtigheid en de Koning van de Vrede. Wat weten we nog meer over hem? Vers 3 zegt:

17

Melchizedeks eeuwige bestaan

Zonder vader, zonder moeder, zonder stamboom kent hij geen begin van dagen en ook geen levenseinde, maar aan de Zoon van God gelijkgemaakt, blijft hij in eeuwigheid priester.

HEBREEËN 7:3

Hij zegt dat Melchizedek zonder vader, zonder moeder en zonder geslachtsregister is. Wanneer er staat dat hij zonder vader en zonder moeder is, zonder begin van dagen of einde van leven, klinkt het bijna alsof er gezegd wordt dat hij zomaar even verscheen en weer verdween. Hij groeide hier niet op. Hij werd niet geboren. Hij stierf niet. Hij had geen voorouders.

Onder christenen bestaat onenigheid over de uitleg van wat Hebreeën hier zegt. Veel christelijke geleerden, misschien wel de meeste, lijken te denken dat Melchizedek een gewone man was. Hij kan Sem zijn geweest, of een andere koning van Jeruzalem, maar hij was een gewone man. Hij is echter een interessant type van Christus, en de schrijver van Hebreeën vindt interessante manieren om parallellen tussen Melchizedek en Christus aan te wijzen.

De andere opvatting is natuurlijk dat hij Christus is. In het Oude Testament, en zeker ook in Genesis, vinden we talloze theofanieën. Een theofanie is een verschijning van God of Christus vóór Zijn menswording, in een bepaalde gedaante, vaak een menselijke gedaante. We zullen in Genesis nog andere theofanieën tegenkomen. Daaronder valt dat God in Genesis 18 in menselijke gedaante aan Abraham verschijnt.

En veel later worstelt Hij een hele nacht met Jakob en maakt Hij hem aan het einde daarvan kreupel. Dit zijn onbetwistbare theofanieën, waarbij God in menselijke gedaante verscheen.

Melchizedek is kennelijk niet onbetwistbaar, omdat sommige geleerden denken dat hij geen theofanie is. Zij denken dat hij gewoon een man is die geleefd heeft, dat hij een type van Christus is en dat we bepaalde lessen van hem kunnen leren. Maar gezien de manier waarop de schrijver van Hebreeën over hem spreekt, kan hij geen type van Christus zijn. Hij moet Christus zijn.

Degenen die zeggen dat hij gewoon een man is, zeggen: „Je kunt deze bewoording niet al te letterlijk nemen, waar staat dat hij geen vader of moeder had, en geen begin van dagen of einde van leven. Het enige wat de schrijver hier zegt, is dat ons niet verteld wordt wie zijn ouders waren. Zijn geslachtsregister is ons onbekend. We hebben geen verslag van zijn geboorte of zijn dood.”

Ik zeg: „Ik veronderstel dat het dat misschien zou kunnen betekenen, maar dat staat er niet.” Hij had dat kunnen zeggen als hij dat wilde zeggen, maar het zou niet zo veelbetekenend zijn. Zeggen dat we niet weten wie zijn vader en moeder waren en dat we niet weten wanneer hij geboren werd of stierf — er zijn veel mensen in de Bijbel van wie we niets weten over hun geboorte of dood. Dat is nauwelijks het vermelden waard.

Ik geloof dat hier gezegd wordt dat hij een eeuwig bestaan heeft, en het einde van het vers maakt dat heel duidelijk. Hij zegt:

Aan de Zoon van God gelijkgemaakt, blijft Hij voor altijd priester.

Dat staat in de tegenwoordige tijd. De schrijver van Hebreeën schreef natuurlijk tweeduizend jaar geleden, maar hij schrijft over een gebeurtenis die tweeduizend jaar vóór zijn tijd plaatsvond. Hij zegt dat deze man nog altijd voortdurend priester blijft. Tweeduizend jaar nadat hij Abraham ontmoette, is hij nog steeds priester. Hij bekleedt dat ambt nog steeds.

Sommige mensen zeggen: „Maar hij kan niet naar Christus verwijzen, want hij zegt dat Melchizedek aan de Zoon van God gelijkgemaakt is.” Maar Jezus was in Zijn leven vóór de menswording niet de Zoon van God. Die term wordt alleen in het Nieuwe Testament voor Hem gebruikt. Hij was God. Hij was het Woord van God. We zouden

zelfs kunnen zeggen dat Hij God de Zoon was. Maar de term Zoon van God wordt in het Oude Testament nooit voor Christus gebruikt. Die verwijst naar Hem in verband met Zijn geboorte.

18

De Zoon van God en de menswording

Kijk naar Lukas, zodat we dit kunnen vaststellen, want voor sommige mensen is dit een struikelblok bij de kwestie van Melchizedek. In Lukas 1, toen de engel tegen Maria zei dat zij een Kind zou krijgen, staat in Lukas 1:34:

Maria zei tegen de engel: Hoe zal dat mogelijk zijn, aangezien ik geen gemeenschap heb met een man?

LUKAS 1:34

Met andere woorden, dit zal een bovennatuurlijke ontvangenis zijn.

Waarom wordt Jezus de Zoon van God genoemd? Vanwege de bovennatuurlijke ontvangenis die hier beschreven wordt. De engel zegt:

En de engel antwoordde en zei tegen haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. Daarom ook zal het Heilige Dat uit u geboren zal worden, Gods Zoon genoemd worden.

LUKAS 1:35

Dat wil zeggen dat Hij geen menselijke vader had. Alleen God was Zijn Vader bij Zijn menswording.

De term Zoon van God verwijst volgens de Schrift dus naar Jezus in de tijd na Zijn menswording. De schrijver van Hebreeën zou kunnen zeggen dat Melchizedek voor eeuwig priester is, net als de mens Jezus. De mens Jezus had echter een eerder bestaan als God en is een verschijning van God.

Naar mijn mening lijkt de menswording in feite bijna op een uitvoerige theofanie. Dat wil zeggen: God Die in menselijke gedaante verschijnt. Maar het verschil is dat Hij bij de theofanieën in het Oude Testament niet mens werd. Hij nam niet werkelijk de menselijke natuur aan. Bij de theofanieën werd Hij niet uit een vrouw geboren, zoals dat hier wel gebeurde. Toen Hij mens werd, trad Hij werkelijk toe tot de menselijke familie. Maar afgezien daarvan was Hij als iedere andere theofanie. Hij was een verschijning van God in menselijke gedaante. Als Melchizedek een theofanie was, was Jezus dus als Melchizedek. Dan was hij in die zin als Jezus, Die een menselijke verschijning van God is. Maar zelfs als we zouden zeggen dat hij niet precies Jezus was, moet hij bovennatuurlijk en bovenmenselijk zijn, omdat de schrijver zegt dat hij voortdurend priester blijft.

19

Melchizedek is groter dan Abraham

Dan zegt hij in vers 4:

Merk nu op hoe groot hij geweest is, iemand aan wie de aartsvader Abraham zelfs een tiende deel van de buit gegeven heeft.

HEBREEËN 7:4

Hij heeft het over Melchizedek. Heb je de brief aan de Hebreëen de laatste tijd nog gelezen? Weet je waar het de schrijver van Hebreëen allemaal om gaat? Hij zegt: „Dit was een groot man in het Oude Testament, maar Jezus is groter.” De engelen waren groot, maar Jezus is groter dan de engelen. Jezus is groter dan de engelen. Hij is groter dan Mozes. Hij is groter dan Jozua. Hij is groter dan Aäron. Hij is groter dan, groter dan, groter dan. De eerste hoofdstukken van Hebreëen zijn aan één ding gewijd, en dat is: Jezus is groter dan iedereen.

Er is geen enkel moment waarop de schrijver van Hebreëen ons echt wil vertellen hoe groot iemand anders is. En nu zegt hij over Melchizedek: „Bedenk nu hoe groot deze man was.” Waarom? We hebben gesproken over Mozes, Aäron, Jozua en zelfs de engelen, en hij zei niet: „Bedenk hoe groot zij waren.” Hij zegt: „Bedenk hoeveel groter

Jezus is dan wie van hen ook.” En nu gaat hij het hebben over een nog obscuurder personage uit het Oude Testament, dat slechts een mens is, en zeggen: „Laten we ons erop richten hoe groot deze man is.” Dat past totaal niet bij de schrijver van Hebreeën. Hij wil niet dat we ons erop richten hoe groot een bepaald mens is. Hij wil dat we weten hoe groot Jezus is.

Als Melchizedek slechts een mens was die een voorafbeelding van Christus was, dan was Izak dat ook, en mogelijk Jozef ook. Er kunnen er talloze zijn geweest. Adam was een voorafbeelding van Christus, maar de schrijver van Hebreeën zegt niet: „Bedenk hoe groot Adam was. Bedenk hoe groot Izak was.” Deze mensen waren voorafbeeldingen van Christus. Melchizedek was geen voorafbeelding van Christus. Hij was de grote. Hij was degene die we moeten beschouwen, om te zien hoe groot hij is. En voor de schrijver van Hebreeën moet dat Jezus zijn. Dat is het enige waarin hij geïnteresseerd is.

De grootheid van Melchizedek blijkt eruit dat Abram zich naar hem schikte door hem ten eerste tienden te betalen en ten tweede een zegen van hem te ontvangen. De schrijver van Hebreeën zegt dat de zegen gewoonlijk van de meerdere naar de mindere komt. Dus door de zegen van Melchizedek te ontvangen, erkende Abram dat Melchizedek groter was dan Abram, enzovoort.

20

Melchizedek tegenover sterfelijke priesters

Maar kijk eens naar vers 8. Hebreeën 7:8 zegt eerst:

En hier nemen sterfelijke mensen tienden, maar daar nam iemand ze van wie getuigd wordt dat hij leeft.

HEBREEËN 7:8

Deze man was een Jood die aan Joden schreef. Daarna staat er:
sterfelijke mensen ontvangen tienden.

Hij verwijst naar de Levieten. In het Joodse godsdienstige stelsel dat in zwang was toen dit geschreven werd, voordat de tempel werd verwoest, ontvingen de Levieten tienden. De schrijver zegt: „Hier, in ons huidige stelsel waarmee we vertrouwd zijn, ontvangen sterfelijke mensen tienden: Levieten.” Maar vervolgens staat er:

‘Maar daar.’ Daarmee bedoelt hij het verhaal over Abram en Melchizedek in Genesis 14. Vervolgens staat er:

ontvangt hij ze, van wie getuigd wordt dat hij leeft.

Let op het contrast. Hij zei: „Wij Joden betalen tienden aan sterfelijke mensen, maar Abram gaf tienden aan Melchizedek.” Wat wordt daarmee geïmpliceerd? Melchizedek is geen sterfelijk mens. Het contrast is tussen Melchizedek en sterfelijke mensen. Hier betalen we tienden aan stervelingen, maar daar niet. Daar betaalde hij ze aan iemand van wie getuigd wordt dat hij leeft.

Wat ik wil weten, is waar er wordt getuigd dat Melchizedek leeft. De schrijver van Hebreeën spreekt daarover alsof het algemeen bekend is. Van Melchizedek wordt getuigd dat hij leeft, anders dan deze Levieten, die sterven. Waar is dat getuigenis te vinden? Is het te vinden in Psalm 110? Niet per se. Het enige wat in Psalm 110 staat, is:

**De HEERE heeft gezworen en Hij zal er geen berouw van hebben:
U bent Priester voor eeuwig, naar de ordening van Melchizedek.**

PSALMEN 110:4

Melchizedek zou een gestorven voormalige priester kunnen zijn, en de Messias zou op een later tijdstip een priester naar dezelfde orde zijn.

Vertelt Genesis 14 ons dat Melchizedek leeft? Nee. Het vertelt ons alleen een verhaal over een man die bij een bepaalde gelegenheid verscheen en weer verdween. Daar wordt ons niet verteld dat hij leeft. Waarom zegt de schrijver van Hebreeën dat er wordt getuigd dat Melchizedek leeft? Waar wordt dat getuigenis gehoord of gezien?

Onder de eerste christenen was er een heel algemeen getuigenis dat Jezus leeft: Jezus leeft, Hij is opgestaan, Hij leeft. Dat was het fundamentele getuigenis van de christelijke gemeente. Als hier wordt gezegd dat Melchizedek Jezus is, dan wordt er inderdaad getuigd dat Melchizedek leeft. Christenen getuigen daar voortdurend van,

want Jezus leeft, en dat is ons getuigenis. We kennen geen andere plaats waar van Melchizedek wordt getuigd dat hij leeft. Tenzij hij hier met Jezus wordt vereenzelvigd, is die uitspraak nogal vreemd.

Wat heel duidelijk is, is dat vers 8 van Hebreëën 7 Melchizedek tegenover sterfelijke mensen stelt, wat het ook betekent dat er wordt getuigd dat hij leeft. Dat is het voornaamste contrast in dat vers.

21

Een priesterschap dat nooit overgaat

Er is nog één ding waarop ik wil wijzen. In de verzen 23 en 24 wordt nog steeds het contrast gemaakt tussen het priesterschap van Melchizedek en het priesterschap van Aäron. Daarbij wordt met de vele priesters het Aäronitische priesterschap bedoeld. In Hebreëën 7:23-24 staat:

En zij zijn wel in groten getale priester geworden, omdat zij door de dood verhinderd werden altijd te blijven, maar Hij, omdat Hij blijft tot in eeuwigheid, heeft een Priesterschap dat niet op anderen overgaat.

HEBREEËN 7:23-24

Wat hij bedoelt, is dat er door de hele geschiedenis heen veel priesters waren, omdat zij niet eeuwig leefden. Daarom moesten zij, wanneer zij stierven, een opvolger hebben. Het priesterschap moest van vader op zoon op kleinzoon enzovoort overgaan, omdat de werkelijkheid van de dood, hun eigen sterfelijkheid, hen verhinderde voor

eeuwig in het priesterschap te blijven. Daardoor konden zij niet voor eeuwig in het priesterschap blijven. Dat geldt voor het Aäronitische priesterschap, maar nu komt het contrast:

En zij zijn wel in groten getale priester geworden, omdat zij door de dood verhinderd werden altijd te blijven, maar Hij, omdat Hij blijft tot in eeuwigheid, heeft een Priesterschap dat niet op anderen overgaat.

HEBREEËN 7:23-24

‘Onveranderlijk priesterschap’ betekent blijkbaar een priesterschap dat niet van de ene persoon op de andere overgaat, in tegenstelling tot het Aäronitische priesterschap. Het ambt krijgt telkens een andere bekleeder. Een man sterft en een andere man neemt het ambt over. Het is een veranderlijk priesterschap. Het kan van de ene persoon op de andere worden overgedragen. Maar het priesterschap van Melchizedek is niet van die aard. Het gaat niet van de ene man op de andere over, omdat één Man het voor altijd bekleedt, want Hij leeft voor altijd.

Denk hier eens over na. Als Melchizedek dit priesterschap bekleedde, en als Jezus, zoals de schrijver van Hebreëen zegt, dat priesterschap bekleedt, maar dat priesterschap niet van de ene persoon op de andere overgaat, hoe heeft Jezus het dan gekregen? Als Melchizedek het had en het niet van de ene man op de andere overgaat, maar Jezus het heeft, wat is daar dan gebeurd? Melchizedek en Jezus moeten dezelfde Man zijn.

22

Melchizedek als verschijning van Christus

Wat de schrijver van Hebreëen blijkbaar zegt, is dat Melchizedek een verschijning van Christus aan Abraham was. Abram herkende Hem in wezen als Wie Hij was, eerde Hem, gaf Hem tienden, ontving een zegen van Hem, enzovoort. De schrijver van Hebreëen zegt dat dit allemaal manieren zijn waarop Abram liet zien dat hij Melchizedek als zijn meerdere erkende.

Maar het is volkomen ongebruikelijk dat de schrijver van Hebreeën een heel hoofdstuk lang over een bepaalde figuur uit het Oude Testament spreekt en daarbij niet de grootheid van Christus centraal stelt, maar die van de oudtestamentische figuur. Zoiets komt in het boek Hebreeën nergens voor, tenzij hij bedoelt dat Melchizedek Christus is. Denk eens aan de dingen die hij zegt. In vers 3 staat:

Zonder vader, zonder moeder, zonder stamboom kent hij geen begin van dagen en ook geen levenseinde, maar aan de Zoon van God gelijkgemaakt, blijft hij in eeuwigheid priester.

HEBREEËN 7:3

In vers 8 wordt Hij tegenover sterfelijke mensen gesteld. En in vers 24 staat dat Zijn priesterschap niet van de ene persoon op de andere overgaat. Toch werd het tweeduizend jaar vóór Christus bekleed en wordt het tweeduizend jaar later door Christus bekleed, maar het wordt niet overgedragen. Het moet dezelfde Man zijn. Er staat dat dit waar is omdat Hij voor altijd leeft.

Binnen het priesterschap van het Oude Testament kon één man het priesterschap niet voor altijd bekleden, omdat hij niet voor altijd leefde. Maar deze Ene doet dat wel. Jezus is dus de Priester Die voor altijd voor ons pleit.

23

Jezus pleit eeuwig voor de gelovigen

Hebreeën is het enige boek van het Nieuwe Testament dat Jezus onze Hogepriester noemt. Dat is de unieke bijdrage die Hebreeën aan onze theologie levert en die we niet zouden hebben als we Hebreeën niet hadden. Nergens anders wordt Jezus de Hogepriester genoemd. Maar Zijn werk als Voorspraak, dat verband houdt met het priesterschap, wordt nog op één andere plaats genoemd, in Romeinen hoofdstuk 8. Daar wordt niet gezegd dat Jezus een Priester is, maar wel dat Hij voor ons pleit. Hebreeën vertelt ons dat Hij als Priester voor ons pleit.

Romeinen 8:34 zegt:

Wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook aan de rechter hand van God is, Die ook voor ons pleit.

ROMEINEN 8:34

Christus pleit voor ons. De schrijver van Hebreeën zegt dat Hij voor ons pleit en nooit sterft. Dat is anders dan de priesters van het Oude Testament, die niet voor altijd voor je konden pleiten omdat ze stierven. Misschien stierven zij wel voordat jij stierf.

Christus pleit voor ons en sterft nooit. Daarom zal Hij voor altijd voor ons blijven pleiten. Dat is wat er in Hebreeën 7:25 staat. Meteen nadat er is gezegd dat Hij, anders dan de Aäronitische priesters die wegens de dood hun ambt moesten neerleggen, dat niet hoeft te doen, staat er in vers 25:

Daarom kan Hij ook volkomen zalig maken wie door Hem tot God gaan, omdat Hij altijd leeft om voor hen te pleiten. _[De Engelse vertaling waarop de volgende uitleg berust, luidt hier “save to the uttermost”: volkomen, tot het uiterste.]_

HEBREEËN 7:25

Zijn voorbede voor ons wordt nooit onderbroken. Dat betekent dat Hij je volkomen kan behouden. ‘Volkomen’ betekent: tot het uiterste dat Hij met je behoud voor ogen heeft. Waartoe wil Hij je behouden? Hij wil je van je zonde behouden. Hij wil je verheerlijken. Hij wil dat je wordt zoals Hij. Dat is de volledige verlossing die Hij je kan schenken, omdat Hij kan blijven pleiten totdat je dat doel hebt bereikt, en dat ook zal doen.

Abram heeft Jezus bij die gelegenheid blijkbaar ontmoet. Het is interessant dat Jezus in Johannes hoofdstuk 8, toen de Farizeeën Hem weer eens moeilijkheden bezorgden, zei:

Abraham, uw vader, verheugde zich er sterk op dat hij Mijn dag zou zien, en hij heeft die gezien en heeft zich verblijd.

JOHANNES 8:56

Toen zeiden zij:

De Joden dan zeiden tegen Hem: U bent nog geen vijftig jaar en hebt U Abraham gezien?

JOHANNES 8:57

Hij zei:

Jezus zei tegen hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Vóór Abraham geboren was, ben Ik.

JOHANNES 8:58

Het is interessant dat Hij zei:

Jouw vader Abraham verheugde zich erop Mijn dag te zien, en hij heeft die gezien en was blij.

Dat staat in Johannes 8:56. De Joden begrepen dat Hij zei dat Hij en Abraham elkaar hadden gezien. Dat was onmogelijk, omdat Jezus nog geen vijftig jaar oud was en Abraham tweeduizend jaar eerder had geleefd. Maar Jezus zei dat het niet onmogelijk was en dat het wel degelijk was gebeurd. Heel goed mogelijk verwijst Jezus naar deze ontmoeting die Abram in Genesis 14 met Hem had.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Genesis 14:1-3
- Genesis 14:3-4
- Genesis 14:5-6
- Genesis 14:7
- Genesis 14:8-9
- Genesis 14:10
- Genesis 14:13
- Genesis 14:14
- Genesis 36:31
- Genesis 14:16
- Genesis 14:17-19
- Genesis 14:19-20
- Genesis 14:21
- Genesis 14:22-24
- 3 Johannes 1:5-7
- Handelingen 17:22-23
- Genesis 14:22
- Genesis 28:20-22
- 1 Samuel 8:5
- 1 Samuel 8:9-17
- Psalmen 110:4
- Psalmen 110:1
- Mattheüs 22:45
- Hebreëën 5:9-10
- Hebreëën 5:6
- Hebreëën 5:11
- Hebreëën 6:20
- Hebreëën 7:1-2
- Hebreëën 7:3
- Lukas 1:34
- Lukas 1:35
- Hebreëën 7:4
- Hebreëën 7:8
- Hebreëën 7:23-24
- Romeinen 8:34

- Hebrëeën 7:25
 - Johannes 8:56
 - Johannes 8:57
 - Johannes 8:58
-

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.